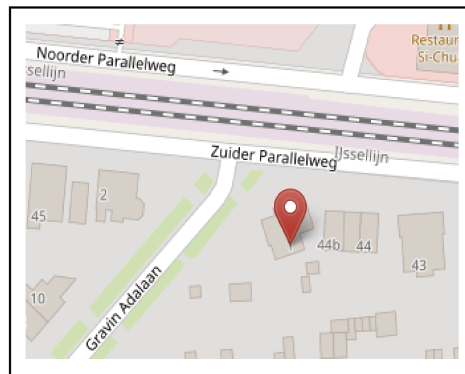

Villa De Merelhof
Gravin Adalaan 1
6881 AK Velp

Monumentgegevens

Monumentnummer 0000295
Inschrijving register 19 november 1996
Kadastrale aanduiding Velp F 2181

Historie en ligging:

Deze ca. 1890 gebouwde vrijstaande, rijk gedecoreerde villa is een goed en redelijk gaaf bewaard voorbeeld van het Eclecticisme van het vierde kwart van de 19de eeuw. Typerend voor dit pand is o.a. de aan het neoclassicisme ontleende blokbepleistering, de barokke ornamentiek van de bewerkte consoles van de nissen ter weerszijden van het balkon en de topgevel met chaletstijlelementen. De villa die oorspronkelijk symmetrisch van opzet was werd in 1898 links met één verdieping verhoogd in opdracht van J.M.C. v.d. Bijll. De architect was de timmerman E.J.N. Steentjes die mogelijk ook enige jaren eerder de villa ontworpen had.

Het pand vormt een onderdeel van de vanaf de aanleg van de spoorweg Arnhem-Zutphen, in de jaren 1862-1865, tot stand gekomen, voornamelijk uit villa's bestaande lintbebouwing aan de langs de spoorlijn gelegen wegen in Velp (deze wegen zijn vrijwel alle gelijktijdig met de spoorweg aangelegd).

De villa is hierbij gelegen in een der best bewaarde gedeelten van het spoorweglint (het andere deel wordt gevormd door de bebouwing aan de Kastanjelaan). De villa's aan dit lint werden o.a. gebouwd voor oud-Indischgasten die door het natuurschoon van de Veluwezoom werden aangetrokken.

Het pand is met de voorgevel naar de spoorweg gericht doch ligt enigszins schuin ten opzichte van de weg, in de richting van Arnhem waardoor duidelijk de ligging op de hoek van de Zuider Parallelweg en de Gravin Adalaan benadrukt wordt. De ingang is in de rechterzijgevel gelegen.

Het pand wordt omgeven door een tuin met enig opgaand geboomte van de weg gescheiden door een fraai gietijzeren geornamenteerd hek. De tuin ligt aan de achterzijde lager.

Plattegrond en opbouw:

De in baksteen opgetrokken villa is gebouwd op een nagenoeg L-vormige plattegrond en heeft met uitzondering van de uit één bouwlaag bestaande rechtertravee twee bouwlagen onder een samengesteld dak gedekt met asfaltshingles ter vervanging van de oorspronkelijke leien of pannen bedekking. De gevels worden afgesloten door een geprofileerde houten bakgoot. De gevels van het één bouwlaag hoge deel, waarin de ingang, worden deels onder de bakgoot afgesloten door een architraaflijst en een vlak gepleisterd fries waardoor de idee van een hoofdgestel ontstaat.

De vensters en deuren op de begane grond worden merendeels afgesloten door blinde segmentboogjes met gepleisterde aanzet- en sluitstenen in de bogen en witgepleisterde boogvelden met ingetrokken florale motieven. De verdiepingsvensters en deuren worden eveneens door blinde segmentboogjes afgesloten met in de witgepleisterde boogvelden nog slechts deels aanwezige florale decoraties. Onder de lekdorpels zijn tandlijstjes met dropmotief aangebracht. De vensters in de achtergevel zijn eenvoudiger uitgevoerd en

gewoon recht gesloten. Vrijwel alle vensters zijn nog voorzien van persiënnes. Rondom lopende gepleisterde plint.

Voorgevel:

Asymmetrisch ingedeelde gevel van drie traveeën waarbij de midden travee als risaliet is opgevat en afgesloten wordt door een puntgevel met overstekend zadeldak met gesneden windveren en ondersteunende korbelen, in de top voorzien van een makelaar.

Op de hoeken gepleisterde pilasters: op de begane grond geblokt en bestaande uit in ketting verband geplaatste afwisselend vlak en gebosseerd uitgevoerde blokken, op de verdieping overgaand in pilasters met een verdiept rechthoekig paneel met canelures bekroond door een composiet kapiteel.

De oksel gevormd door de linker travee en de risalerende midden travee bevat een bordes met veranda. De veranda heeft aan de korte zijde links een glasruit met roeden verdeling. Aan de open voorzijde bevinden zich vier gesneden stijlen bekroond door kapiteeltjes waarboven rechthoekige panelen waar het dak van de veranda op aansluit. De veranda heeft een houten balustrade met smeedijzeren opengewerkte balusters.

De linker travee heeft op de begane grond een gewijzigde dubbele deur naar de veranda met een enkelruits bovenlicht. Op de verdieping een T-schuifraam.

De midden travee heeft op de begane grond twee gekoppelde door rondbogen afgesloten vensters aangebracht die beide van gewijzigde ramen voorzien zijn. In de korte zijden van de midden travee een venster, links oorspronkelijk een deur naar de veranda.

De verdieping bevat een balkon met fraaie smeed- en gietijzeren balustrade.

Balkondeur met gedeelde ruit en enkelruits bovenlicht boven het blinde segment-boogje een houten bord waarop de tekst 'DE MERELHOF'. Ter weerszijden van de balkondeur is in het muurvlak een segmentvormige witgepleisterde nis aangebracht afgesloten door een segmentboogje. Onder de nis bevindt zich een in stuc of terracotta uitgevoerde console in Neo-Lodewijk XV stijl, rijk gedecoreerd met o.a. putti.

Deze wordt afgedekt door een in dezelfde stijl uitgevoerde hardstenen plaat. Mogelijk waren hierop oorspronkelijk beelden geplaatst. In de door een tandlijst met dropmotief van de verdieping gescheiden geveltop een gietijzeren roosvenster.

Linkerzijgevel:

De begane grond is witgepleisterd en blind uitgevoerd, de verdieping heeft een T-schuifraam. De bakgoot is hier voorzien van een sierende uitgezaagde daklijst.

Achtergevel:

Witgepleisterde gevel. Gewijzigde indeling alsmede grotendeels vernieuwde gewijzigde ramen en deuren.

Rechter zijgevel:

Drie traveeën waarvan de linker twee licht naar voren springen. In de linker- en rechter travee een I-schuifraam. In de midden travee voor de ingang een bordes met door hardsteen afgedekte treden en bordes. Fraaie gietijzeren leuning. Gewijzigde ingangsdeur. Onder het venster in de rechtertravee een in de plint opgenomen door een blind segmentboogje afgesloten dichtgezet venster dat oorspronkelijk het souterrain verlichtte.

Interieur:

Het pand bezit waardevolle interieurelementen uit de bouwtijd waaronder een witmarmereren vloer in de gang, een oorspronkelijk trappenhuis (mogelijk dateren

van de verbouwing van 1898) met trapleuning met gietijzeren balusterachtige spijlen. In twee kamers op de begane grond bevinden zich nog de fraaie geornamenteerd stucplafonds en de oorspronkelijke zwart marmeren schoorsteenmantels. Verder zijn de geprofileerde deuromlijstingen en paneeldeuren bewaard gebleven.

Reden van plaatsing:

Het pand bezit stedenbouwkundige waarde:

- als karakteristiek en beeldbepalend onderdeel van de grotendeels gaaf bewaarde villabebouwing aan het zuidelijk deel van de Zuider Parallelweg tussen de Larensteinselaan en de Ommershofselaan uit de tweede helft van de 19de eeuw (ensemblewaarde).
- vanwege de markante ligging op de hoek van de Zuider Parallelweg en de Gravin Adalaan (situeringswaarde).

Het pand bezit architectuurhistorische waarde:

- omwille van de gaaf bewaarde hoofdvorm, de detaillering en het materiaalgebruik
- als vrij gaaf bewaard voorbeeld van een in de voor de periode rond 1890 kenmerkende, bijzonder rijke, eclectische trant gebouwde villa van een opmerkelijk bouwtype.
- vanwege enige waardevolle interieuronderdelen.

Voldoet aan de basisnormen a en b, alsmede aan de meerwaarden 1b, 1d, 2a, 2c en 2d. Op grond van bovenstaande voldoet het pand aan artikel 1, sub a, b en c van de gemeentelijke monumentenverordening.

Voor en rechterzijgevel – 2016 Foto: Fred Uitenbogaard / fotoclub Veluwezoom © CC BY-NC-ND